

*Farg‘ona tumani Axborot- kutubxona markazi
Axborot-bibliografiya xizmati bo‘limi*

*Yangilangan
kutubxona tarixi*

Farg‘ona tumani

Kirish

Ma'lumki, kutubxonalar qadim-qadimdan insonlar uchun ma'naviyat va ma'rifat o'chog'i bo'lib, inson zoti doim kitoblarga intilib yashab kelgan. Har doim kutubxonalar jamiyat hayotining ajralmas qismi bo'lgan. Faqat kutubxonalar tufayligina qadimgi qo'lyozmalar, bosma kitoblar, tarixiy shaxslar haqidagi manbalar bizgacha yetib kelgani hech kimga sir emas.

Yozuvning paydo bo'lishi va hujjatli manbalar, qo'lyozma va keyinchalik bosma kitoblarning ko'payishi kutubxonalarning yuzaga kelishiga sabab bo'lgan. Kutubxonalar miloddan avvalgi 2 ming yillikda vujudga kelib, yozuvlar sopol bitiklarda yozilgan edi. Miloddan avvalgi VII asr o'rtalarida Sharqdagi ko'p saroylarda qadimgi Misr va Rim ibodat xonalari qoshida kutubxonalar bo'lgan. Qadimgi davrdagi kutubxonalardan eng mashhuri Aleksandriya kutubxonasidir.

O'zbekiston hududida miloddan avvalgi 1 ming yillikning so'ngi asrlarida dastlabki kutubxonalar paydo bo'lgan. Bular ilk kutubxonalar bo'lib, kutub – arabcha «kitoblar», xona – forsha «uy», ya'ni kitob va hujjatlar saqlanadigan joy demakdir.

Kutubxona – bosma va ayrim qo'lyozma asrlardan ommaviy foydalanishni ta'minlovchi madaniy- ma'rifiy va ilmiy muassasa hisoblanib, unda muntazam ravishda bosma asarlarni to'plash, saqlash, targ'ib qilish va kitobxonlarga yetkazish, shuningdek, axborot bibliografik ishlar olib boriladi. Kitobxonlarga xizmat ko'rsatish kutubxonaning asosiy faoliyati bo'lib, qolgan barcha faoliyatlari (kitob fondini butlash, uni tashkil etish, to'ldirish va h.k) asosiy

faoliyat uchun xizmat qiladi. Kitobxonlarga xizmat ko'rsatishning asosiy maqsadi ularni axborot va adabiyotga bo'lgan talablarini imkoni boricha to'liq qondirishdan iborat.

Tuman kutubxona tarixi

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan har bir islohotning zamirida, avvalo xalqimiz, ayniqsa, unib- o'sib kelayotgan yosh avlod manfaati, ularning porloq kelajagi uchun yuksak e'tiborni his etamiz.

Ayniqsa, yurtimizda kitobxonlik muhitini yaratish, xalqimizga azaldan xos bo'lgan kitobsevarlik fazilatini targ'ib etishga, ilm-ma'rifatli bo'lishga, dunyo bilimlarini puxta egallashga kuchli ishtiyoq bilan intilayotganiga guvoh bo'lamiz.

Shu o'rinda Axborot -kutubxona markazi tarixi haqida yozishni joiz deb bildik.

“Mamlakatimizda kutubxonalar ishini rivojlantirish va yanada takomillashtirish to'g'risida”gi 1974 yilgi qarorga asosan Markaziy Kutubxona Tizim markazlashtirilgan. Qishloq va jamoa xo'jaligi kutubxonalari 15 ta shoxobcha kutubxonasi Markaziy kutubxonasi tizimiga birlashtirildi.

Sobiq rayon kutubxonasi Farg'ona tumanida yashagan, aholiga xizmat ko'rsatib kelgan.

Bu davrda Toshkent Nizomiy nomli Pedagogika institutini “Kutubxonashunoslik” fakultetini tamomlagan Galiyeva Flora opa mudir etib tayinlangan.

Tuman madaniyat bo'limi tasarrufida bo'lgan markaziy kutubxona Vodil istirohat bog'i binosida joylashib kitobxonlarga xizmat qilish bo'limi, kitobni qayta ishlash bo'limi,

uslubiyat bo'limi mavjud bo'lgan. Kitob saqlash bo'limi esa alohida binoda joylashgan. Tuman hududida markaziy kutubxonaning 47 ta qishloqda tarmog'i joylashgan.

Markaziy kutubxona tizimi hamda, har bir tarmoq kutubxonalari xalqni ma'naviyatini yuksaltirish maqsadida kitobxonlarga xizmat ko'rsatib kelgan. Kitob-qalb gavhari, ko'ngil oftobidir. Har daqiqa u bizni donishmandlarning bilim xazinasi bilan oshno eta oladi.

Mamlakatimizda Mustaqillik sabab juda ko'p o'zgarishlar bo'ldi. Xalqimiz asrlar davomida intilib yashagan va kurashgan,"Mustaqillik" degan bebaho ne'matning qadr-qimmatini yosh avlodning teran idrok etishi, sharaflı yo'limizni, tub mohiyati va ahamiyatini yosh avlodga yetkazish, degan bosh g'oyani biz kutubxona xodimlari o'zida mujassam etgan.

Mustaqillik sharofati bilan madaniyat muassasalari ish ko'lami, mazmuni, maqsadi yangicha shakllandi.

Kutubxona tizimining kitob jamg'armasi (1.01.1997y)da 41742 nusxada adabiyotlari bo'lgan.

2006 yil holatiga ushbu kutubxonada 23 ta mutaxassis xodimlar kitobxonlarga xizmat ko'rsatib kelgan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Respublika aholisini axborot kutubxona bilan ta'minlashni tashkil etish to'g'risida"gi 2006 yil 20 iyun PQ-381 – sonli qaroriga asosan, Tuman madaniyat va sport ishlari bo'limi tasarrufidan, Agrosanoat kasb-hunar kolleji tasarrufiga o'tkazilgan.

Farg‘ona tumani Agrosanoat kasb-hunar kolleji balansiga beminnat binosi, shtat birliklari, kitob fondlari va jixozlari bilan o‘tkazildi va xizmat ko‘rsatish faoliyati yaxshi o‘rganilib, Axborot-resurs markazi nomi bilan faoliyat yurgiza boshladi. Tumandagi bolalar kutubxonasi Xalq ta’limi tassarufiga o‘tkazildi.

2009 yilgi Viloyatdagi kutubxonalarni qayta biriktirish bo‘yicha Farg‘ona tuman hokimligining 2009 yil 4- yanvarda chiqarilgan qarori asosida Farg‘ona tuman Agrosanoat kasb – hunar kolleji balansidan Farg‘ona tuman Ijtimoiy-iqtisodiyot kolleji balansiga shtat birliklari, o‘zining kitob fondlari, jihozlari bilan o‘tkazildi.

ARM hudud jihatdan yaqin bo‘lgan 12 ta tashkilot, muassasa va korxonalar bilan har yili hamkorlikdagi ish rejasini tasdiqlaydi va hamkorlar bilan rejada ko‘rsatilgan tadbir va vazifalarni amalga oshirib kelgan.

Kutubxonadan ziyolilar, qalam ahli, shifokorlar va turli soha vakillari jamg‘armani boyligi sababli o‘zlari qidirgan adabiyotlarni topishga muvofiq bo‘ladilar. Shuning uchun ular ARMga o‘z ijod namunalaridan hadya etadilar, shuningdek, homiylardan olingan yangi adabiyotlar bilan jamg‘arma boyitilgan.

ARM tuman hokimligining Navro‘z umumxalq bayramiga bag‘ishlangan, O‘zbekiston Respublikasi Mustaqillik bayramiga bag‘ishlab o‘tkaziladigan katta tadbirlarida va deyarli tumandagi barcha tadbirlarda kitob ko‘rgazmalari, adabiyotlar sharhi, turli ko‘rinishlar bilan muntazam qatnashib kelgan. Kutubxona an’anaviy xizmat ko‘rsatish ishlarini faol amalga oshirib kelgan.

Bu paytda Axborot- resurs markaziga, kitobxonlar so‘rovini qondirish maqsadida faqat homiylardan kelgan adabiyotlar bilan xizmat ko‘rsatilgan.

Lekin ulug‘ maqsadlarni ro‘yobga chiqarishga, ish faoliyatini olib borish uchun qaratilgan “Respublika aholisini Axborot kutubxona bilan ta’minlashni tashkil etish to‘g‘risida”gi 2006 yil 20 iyun PQ-381 sonli qaror yaxshi natija bermadi.

Farg‘ona tumani aholisini ma’naviy-ma’rifiy boyliklaridan biri bo‘lgan Axborot-resurs markazlari (Adabiyotlar arxivi mavjudligi) kelajakdagi rejalashtirilgan ishlarini, foydalanuvchilar sonini oshishi, o‘sib kelayotgan yoshlarni intellektual ehtiyojlarini qondirishga, qadriyatlarimizni saqlab qolishga yo‘naltirilgan vazifalarni sidqidildan bajarib kelgan.

2017 yil 12-yanvar PF-47/89 sonli farmoyishida “Kitob mahsulotlarini chop etish va tarqatish tizimini rivojlantirish, kitob mutolaasi, kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ‘ib qilish bo‘yicha komissiya tuzish to‘g‘risida” farmoyishi chiqarildi.

2017 yil 13-sentyabrda esa PQ-32/71sonli qarorida “Kitob mahsulotlarini nashr etish va tarqatish tizimini rivojlantirish, kitob mutolaasi kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ‘ib qilish bo‘yicha kompleks chora- tadbirlar dasturi to‘g‘risida” qaror qabul qilindi.

Prezidentimiz tomonidan chiqarilgan farmoyishi va qaroridan maqsad, nashriyotlar ishiga e’tibor qaratish, kitoblarni kitobxonlar talabiga javob beradigan darajada chop etilishi, kitobxonlik madaniyatini oshirilishi hamda targ‘ib qilish bo‘yicha chora tadbirlar ko‘rib chiqildi.

Yangilangan Axborot-kutubxona markazi

2019 yil 7-iyunda Prezidentimiz tomonidan PQ 4354-sonli “O‘zbekiston Respublikasi aholisiga axborot - kutubxona xizmati ko‘rsatishni yanada takomillashtirish” to‘g‘risida qaror qabul qilindi.

Yurtboshimiz tomonidan chiqarilgan bu qarorda Milliy kutubxona qoshida 186 ta tuman (shahar) Axborot-kutubxona markazi tashkil etish hamda maqsadi, aholiga axborot kutubxona xizmati ko‘rsatishni yanada takomillashtirish, axborot kutubxona muassasalari faoliyatini rivojlantirish, umumta’lim maktablari, o‘rta maxsus kasb - hunar ta’lim muassasalari qoshida faoliyat ko‘rsatgan Axborot- resurs markazini tugatish to‘g‘risida qaror qabul qilindi.

PQ 4354 -qarorida tugatilayotgan Axborot –resurs markazlarining kitob fondlari va shtat birliklarini yangidan tashkil qilinayotgan tuman (shahar) Axborot-kutubxona markazlariga berish to‘g‘risida, Agentlikka 1 oy muddatda tuman (shahar) Axborot-kutubxona markazini joylashtirish hamda ularni kompyuter texnologiyasi va boshqa turdagi mebel maxsus kutubxona uskunalari bilan jihozlash to‘g‘risida, Axborot-kutubxona markaziga ajratilgan binolarni belgilangan tartibda ajratish, kutubxona binolarini kapital ta’mirlashni ta’minlash to‘g‘risida, Imkoniyati cheklangan shaxslar to‘liqsiz foydalanishi uchun barcha zarur sharoitlarni yaratish bo‘yicha yo‘l-yo‘riqlar ko‘rsatildi.

Fargʻona tuman hokimining 2019 yil oktyabrda tumandagi “Novkent” mahalla fuqarolar yigʻini xududida joylashgan binoga Fargʻona tuman Axborot- kutubxona markazi joylashtirildi va tuman aholisiga xizmat koʻrsata boshladi.

Axborot kutubxona binosi zamonaviy koʻrinishga ega boʻldi. Tuman aholisi uchun zamon talabiga mos holda qulay, yorugʻ, keng xonalar va moddiy texnika bazasi bilan jihozlandi.

Axborot-kutubxona markazida 2020 yil holatiga umumiy fond 19992 nushani tashkil etgan.

Kutubxona fondini boyitish hamda kitobxonlar talabi boʻyicha 30 million soʻmlik 610 nusxada yangi kitoblar olindi.

Yangilangan kutubxona yangi tizim boʻyicha ish olib bormoqda.

Axborot- kutubxona markazi balansida 2 ta tarmoq kutubxonasi boʻlib 1-tarmoq “Vodil istirohat bogʻi”da joylashgan, 2-tarmoq kutubxonasi “Yambaroq” MFY Yambaraq qishlogʻida joylashgan hamda joylarda tashkil etilgan 31 ta koʻchma kutubxonasi tuman aholisiga xizmat koʻrsatib kelgan.

2021 yilda esa kutubxona fondi 23098 donani tashkil etgan.

Oʻzbekiston Milliy kutubxonasi tomonidan fondni boyitishda kitobxonlarni kerakli boʻlgan adbiyotlar bilan taʼminlashda 2021 yil davomida Axborot-kutubxona markaziga yangi adabiyotlar soni 428 nusxani tashkil etdi. Bundan tashqari kutubxona fondiga oʻzining beminnat hizmatlari bilan hamkorlik qilgan tashkilotlarning ham oʻrni katta. Shu bilan birga davlat tomonidan 741 nusxada badiiy adabiyotlar sotib olindi.

2022 yilda esa 715 nushada Milliy kutubxonasi tomonidan begʻaraz kelib tushdi, umumiy fond –24686 nushani tashkil etgan.

Axborot- kutubxona markazidagi xodimlar.

Oliy ma'lumotli – 2 ta
O'rta maxsus mutaxassis – 11 ta
Texnik xodimlar – 4 ta

Kompyuter texnologiyalari jixozi

Kompyuter	–7 ta
Printer	– 3 ta
Nootbuk	– 2 ta

Yangilangan Axborot-kutubxona markazida 2024 yilga qadar juda ko‘p ishlar amalga oshirildi.

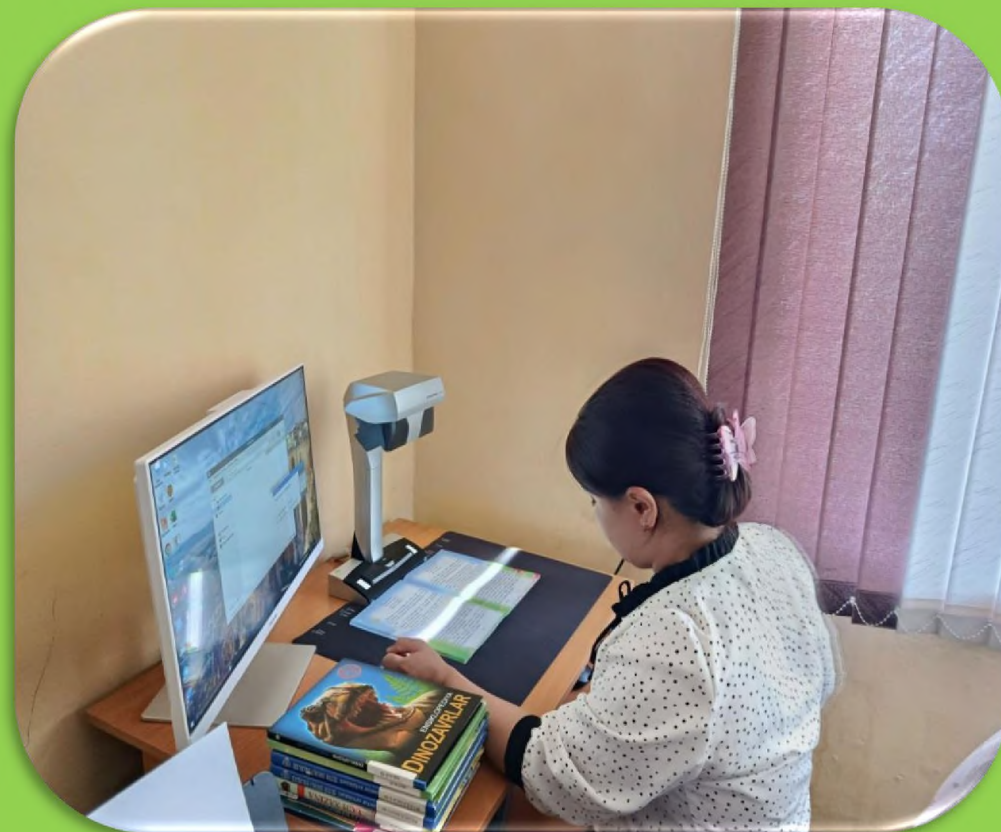
Prezidentimiz tomonidan chiqarilgan har bir qoror va farmonlar ijrosi asosida bajarib kelinayotgan targ‘ibot tadbirlari xalqimizning ayniqsa yosh avlodni ma’naviyatini yuksaltirish, kitobxonlik madaniyati hamda kitobga bo‘lgan qiziqishini oshirishga xizmat qiladi. Hozirda Axborot-kutubxona markazida kitobxonlarga xizmat ko‘rsatib kelayotgan xodimlar.

Tuman Axborot-kutubxona markazida 4 ta bo'lim ish faoliyatini olib bormoqda.

1. Abonementlar va foydalanuvchilarga xizmat ko'rsatish xizmati.

2. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va raqamlashtirish xizmati.

3. Axborot-bibliografiya xizmati.

4. Fondlarni to'ldirish, saqlash va ularga ishlov berish xizmati.

Kitubxonada mavjud bo'lgan kitobxonlar uchun foydalaniladigan kompyuter texnologiyalari jixozlari.

Internet tarmog'iga ulangan.

Axborot-kutubxona markazining umumiy fondi

Umumiy fond –29125 dona

Kitob fondi – 26004 dona

Gazeta – 14 nomda 30 nushada

Jurnal – 3 nomda 3 nushada

Elektron disk -699 dona

Elektron resurs - 2379 dona

Yuqoridagi ma'lumotlar 2025 yil III chorak holatiga.

Axborot – kutubxona markazi Kitobxonlarga o'zining o'tkazilgan tadbirlari, kecha va uchrashuvlari, davra suhbatlari, bibliografik ma'lumotlarni shakllantirishi, kitob ko'rgazmalari, ko'rik tanlovlari bilan foydalanuvchilarga xizmat ko'rsatib kelgan.

AKM telegramm tarmog'ida foydalanuvchilarga masofaviy xizmat ko'rsatilib, ularga kerakli bo'lgan ma'lumotlar elektron tarzda yetkazib berilmoqda.

Yil oxirigacha yana umumiy fondimiz boyitilib boriladi. Axborot-kutubxona markazimizga kelgan har bir kitobxonga kerakli bo'lgan ma'lumotlarni topishda mutaxassislar tomonidan tez va sifatli xizmat ko'rsatib kelinmoqda.

Biz kutubxona xodimlari kitobxonlarga ziyo tarqatib beminnat xizmat ko'rsatishdan charchamaymiz.

